

96
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur

ISSN 1725-7026

Ohutud hooldus- ja remonditööd praktikas: edutegurid Agentuuri aruande kokkuvõte

Sissejuhatus

Korrapäraselt hooldamata hooned ja ehitised muutuvad ohtlikuks nii seal töötavatele inimestele kui ka üldsusele. Halvasti hooldatud või korrapäraselt hooldamata masinad võivad muuta nende käsitsejate töötingimused ohtlikuks ja põhjustada teistele riske. Kuigi hooldus on ohutute ja tervislike töötingimuste ning vigastuste vältimise tagamisel esmatähtis, on see ka ise suure riskiastmega tegevus.

Töötajate kaitsmine tööga seotud võimalike ohtude eest on iga tööandja kohustus. Aruanne „Ohutud hooldus- ja remonditööd praktikas“ näitab, et paljud Euroopa ettevõtjad, kindlustusandjad ja ametiasutused on loonud hooldustöödest tulenevate ohtudega võitlemiseks uuenduslikke lahendusi. Käesolevas teabelehes on aruandes esitatud näidete põhjal tehtud kokkuvõtte teguritest, mis aitavad ennetada hooldustööde riske.

Peamised riskide ennetamise edutegurid hooldustööde ajal

Vastutuse võtmine juhtkonnas ja tööohutuse kultuur organisatsioonis

Vastutuse võtmine juhtkonna tasandil ja tööohutuse kultuur on üldise tööohutuse ja -tervishoiu seisukohast esmatähtis, eelkõige hooldustööde ajal. Vastutuse võtmine juhtkonna tasandil võib olla organisatsiooni tööohutuse kultuuri määravaim tegur. Sellest sõltuvad tööohutuse ja -tervishoiu jaoks eraldatavad ressursid (aeg, töötajad, raha) ning see motiveerib kogu organisatsiooni tegelema ohutus- ja tervishoiuküsimustega.

Töötajate kaasatus ja osalemine

Töötajate aktiivne osalemine tööohutuse ja -tervishoiu juhtimises on väga oluline, et ohutusküsimustes näidataks initsiatiivi igal tasandil ja et töötajad saaksid kasutada oma suurt eelist – vahetuid teadmisi oma tööst. Töötajad on probleemidega enamasti kursis ja oskavad pakkuda praktilisi soovitusi, kuidas riske kõrvaldada või vähendada.

Põhjalik riskihindamine

Enne hooldustööde alustamist tuleb hinnata riske. Esialgssesse riskihindamisse tuleb kaasata ka töötajad. Selle käigus võib tekkida vajadus täpsema hindamise järele.

Ennetusmeetmed vastavalt ennetushierarhiale

Ennetusmeetmed võib leida ja neid rakendada vastavalt riskihindamise tulemustele. Oluline on alati järgida

ennetushierarhia põhimõtet (kõrvaldamine, asendamine, tehniline lahendus, haldusmeetmed, isikukaitsevahendid).

Ennetusmeetmete kombineerimine

Ennetusmeetmed annavad paremaid tulemusi, kui neid kombineerida: näiteks tuleb riskide hindamist ning ohutuid töövõtteid ja -süsteeme toetada ohutuskäitumise algatuste, koolituste ja teabega.

Hooldustööde ohutud töövõtted ja selged juhised

Tuleb täpselt määratleda iga hooldusülesande tööprotsess ning anda selget teavet ohutute töövõtete kohta ja sellest aru saada. Tuleb luua ootamatutele sündmustele reageerimise kord. Ohutud töösüsteemid peaksid sisaldama ka nõuet peatada töö, kui tekib ootamatu probleem või probleem, mis väljub töötaja pädevuse piiridest.

Tõhus ja pidev teabevahetus

Kõik asjaomased isikud peavad omavahel vahetama hooldustööde asjakohast teavet. Peale hooldustöödega otseselt seotud töötajate kehtib see ka isikute puhul, keda tööd võivad mõjutada või kes töötavad vahetus läheduses. Esmatähtis on teabevahetus hooldustöö tegijate ja tootmisprotsessi töötajate ning ka alltöövõtjate vahel.

Pidev täiustamine ja arendamine

Tööohutust ja -tervishoidu hooldustööde ajal tuleb pidevalt hinnata ja täiustada, toetudes audititele ja ülevaatustele, riskihindamise tulemustele, vahejuhtumite, õnnetuste ja ohuolukordade uurimisele ning töötajate, alltöövõtjate ja tervishoiu- ning tööohutusspetsialistide tagasisidele.

Ohutusväljaõpe

Hooldustöid tegevad töötajad, sealhulgas alltöövõtjad, peavad olema oma töövaldkonnas pädevad. Neil tuleb läbida ka tööohutuse ja -tervishoiu koolitus ning nad peavad teadma konkreetsete tööde ohte ja ohutuid tööviise. Seadus kohustab tööandjaid andma teavet ning korraldama tööohutuse ja -tervishoiu väljaõpet kõigile töötajatele, kes seda vajavad, sealhulgas ajutistele töötajatele ja alltöövõtjatele.

Hooldustööd üldise tööohutuse ja -tervishoiu juhtimise süsteemi osana

Hooldustööd ning nende tööohutus- ja -tervishoiuaspektid, sealhulgas kõik eespool nimetatud elemendid, peavad lahutamatu osana kuuluma ettevõtte üldisesse tööohutuse ja -tervishoiu juhtimise süsteemi. Seda süsteemi tuleb pidevalt arendada ja täiustada.

Ennetamine tehnilise lahenduse kaudu – ohtude kõrvaldamine juba projekteerimisel

Üks parimaid viise hooldustöödega seotud kutseriskide ennetamiseks ja piiramiseks on pöörata neile tähelepanu juba hoonete ja ehitiste ning töökohtade, materjalide ja seadmete projekteerimisel.

Aruanne „Ohutud hooldus- ja remonditööd praktikas“ sisaldab mitut näidet, kuidas hooldamist saab projekteerimisel arvesse võtta.

Poola riiklik uurimisinstituut (CIOP-PIB) tõi näite selle kohta, kuidas kerimismasin seadistati nii, et sellel oli automaatse ohutuvastamissüsteemiga peatamismehhanism, mis takistas masina ootamatut käivitumist hooldustööde ajal. Masina hilisema hooldamise arvessevõtmine selle projekteerimisel aitas kõrvaldada ohte ja vähendada võimalikke vigastusi masina hooldamise või remontimise ajal.

Teine näide on ettevõtja Air France Industries mootorihoidustöökodade projekteerimise kohta Orly lennujaamas, kus kasutati visualiseerimisprogrammi, mis aitas juba projekteerimisel tuvastada ohutus-, ergonoomia- ja tootmisprobleeme.

Koos rakenduslike teadusuuringute keskusega TNO korraldas Madalmaade ettevõtte NedTrain kiirrongide hooldustöökoja projekteerimise katseuuringu. Projektis ja konsulteerimisel osales mitu sidusrühma. Selline kaasav lähenemisviis on kaasa toonud mitu uuendust, näiteks automaatse tasteroboti, et tehnikud ei peaks tõstma suuri raskusi, ning mitu lahendust ohutuse parandamiseks kõrgel töötamisel.

© Foto: Prevent

Korralik hooldustegevus keemiatööstuses

Ohtlike aineid sisaldavate seadmestike ja torustike hooldamisel ei saa ainetega kokkupuutumise riski tehniliste meetmetega täielikult ennetada – teatud kohtadest ei saa kemikaalijääke eemaldada. Saksamaal Ludwigshafenis BASFi

Foto: © BASF Ludwigshafen

tehases varustatakse 225 tootmisüksust vedelate ja gaasiliste kemikaalidega üle 2000 kilomeetri pikkuse torustiku kaudu.

Tööõnnetuste ennetamiseks on BASF võtnud mitu ohutusmeetet, sealhulgas määratlenud hooldustööde iga etapi tööprotsessi täpselt, alates riskihindamisest (koos saatedokumentide süsteemiga) enne tööde alustamist kuni torude taastpaigaldamiseni protsessi lõpus. Peale selle toetab juhtkond aktiivselt oma töötajate ja alltöövõtjate väljaõpet ning soodustab elavat tööohutuskultuuri.

Alates 2003. aastast, mil võeti saatedokumentide süsteem kasutusele, on ära hoitud ohtlikest ainetest tulenevad suuremad õnnetused hooldustöödel. Õnnetusjuhtumite üldarv on märkimisväärselt väiksem kui keemiatööstuse keskmine.

Tavapärase soojuselektrijaama kapitaalremont

Elektrijaamade tõrgeteta ja tõhusaks toimimiseks tuleb neid korrapäraselt hooldada. Hooldustööd on keerukad ja võivad ohustada töötajaid. Belgia ettevõtte Electrabel on oma Langerlo elektrijaama kapitaalremondi jaoks loonud juhtimissüsteemi, mis hõlmab tõhusat teabevahetuse korraldust ning tööohutus- ja -tervishoiuküsimuste kaasamist kogu protsessi. Kapitaalremondis osaleb palju alltöövõtjaid, mis on täiendav riskitegur. Electrabel kehtestas alltöövõtjate jaoks korra, mis hõlmab asjakohaseid tööohutus- ja -tervishoiueeskirju, mida alltöövõtjad peavad teadma, ning kõiki konkreetset Langerlo elektrijaamas kehtivaid nõudeid.

Lisateave

Aruande ingliskeelse täisteksti saab tasuta alla laadida agentuuri veebilehelt
<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/TEWE10003ENC/view>.

Käesolev teabeleht on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes olemas aadressil
<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>.

Euroopa Tööohutuse ja Töetervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, HISPAANIA
 Tel +34 944794360, faks +34 944794383
 E-post: information@osha.europa.eu

© Euroopa Tööohutuse ja Töetervishoiu Agentuur. Paljundamine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2010

